

Învățătorul Adrian Em. Popescu

Adelin Ungureanu

Moto: „Cei cinstiți au întotdeauna mai mulți inamici decât cei necinstiți” Fiodor Mihailovici DOSTOIEVSKI¹

Gorjul este considerat județ de munte, așa cum rezultă și din sensul denumirii sale de origine slavă, iar sub aspectul conturului limitelor sale, deși atestat de multe veacuri, din fericire am putea spune că aceste limitele au oscilat destul de puțin, harta sa rămânând peste secole, aproximativ la fel. Acolo unde relieful coboară, iar munții *locuiesc* către limita orizontului abia vizibil, acolo unde limita de hotar administrativ a pendulat între Gorj și Mehedinți, acolo și de acolo s-a născut și a pornit în viață - cariera ce poate servi drept model a învățătorului Adrian Em. Popescu.

Unii nu l-au cunoscut, alții știu ori au aflat tangențial câte ceva, în vreme ce cei dintr-o a treia categorie îi cunosc activitatea, preocupările și modul în care își promova locurile natale, totodată căutând a conserva orice izvor ce constituia o sursă despre trecutul părților de jos ale Gorjului.

Încă din vremea în care România nu trecuse la Calendarul gregorian, sărbătorile fiind omagiate, așa cum spunem azi „pe stil vechi” și încă înainte ca România să fie Mare, mai exact pe la anul 1903, la 20 decembrie, de Ignat la Ohaba din părțile Jilțurilor avea a se naște Adrian, fiul Anastasiei și al lui Manolea Popescu. Înaintașii materni erau de generații locuitori ai Milutei ori din împrejurimi, fiind descendenți ai unor familii precum: Colțan, Grecu, Răducan, iar cei paterni au fost din familii preotești, Bunicul Costaiचे Popescu din Ohaba, fiind preot o perioadă îndelungată de vreme.

Acolo avea să fie contemporan așadar cu primele frământări sociale majore ale secolului nou început, aflându-se în casa părintească ori în cea a bunicilor, în vremurile neclare și neclarificate nici până astăzi, ale Răscoalei de la 1907. Câțiva ani mai târziu, pe la 1911 ajunge a-și continua școala, la Miluta, pe atunci pendinte de județul Mehedinți, asta după ce prima clasă primară fusese parcursă în satul natal.

Tânărul Adrian Popescu, asemenea altor colegi români, este afectat în mod direct și în privința formării educaționale, de primul mare război al omenirii (azi - Primul Război Mondial, pe atunci – Războiul cel Mare). Din cauza acestuia nu-și poate continua studiile la timp. Se înscrie totuși, în anul următor al Marii Uniri, la Turnu – Severin la Liceul Traian instituție de învățământ, ce funcționa de aproape două veacuri. Cum însă timpul și timpurile îi creaseră probleme în parcurgerea

¹ Enciclopedia Întelepciunii, Editura Roossa, pag.590 – grup editorial-redacțional: V. Borșcev, A. Vorobiova, R. Goncarov, D. Zorkov, A. Ivanova, N. Kasatkin, G. Chiriac, V. Kostrubov, Iu. Lopatin, O. Luțenko, O. Pahomova, L. Prokopenko, D. Pronin, B. Frumosu, N. Cervatiuk. Traducere de: Bogdan Budes, Nadejda Chițan, Alina Patrakova, Veaceslav Șișkovski

studiilor, reușește să recupereze o parte din vremurile scurse și să fie absolvent al ciclului de învățământ liceal de patru ani, în doar trei ani școlari.

La 22 de ani, avea deja o experiență de viață însemnată, plecase din satul natal, schimbase școala primară și absolvise liceul, fiind la curent cu informațiile de pe linia câmpului de luptă atât de apropiată de zona unde locuia, încă de la 1916 când sub comanda Generalului Dragalina, linia frontului era la nord de Severin, în Munții Cernei și totodată contemporan, cu sfârșitul glorios al conflagrației, ce avea a reșeza pe harta Europei, în bună parte conturul Daciei de altădată.

Cum marele război se sfârșise, iar România era redesenată pe harta lumii, în mare parte în limitele fostului regat antic condus de la Sarmisegetuza, cum zorii intelectualității interbelice românești începeau a-și face simțită prezență, probabil și sub influența apropiaților, eroul acestor relatări avea a alege calea unei cariere didactice. În atare situație se înscrie la concursul de admitere, organizat de către Școala Normală din Turnu Severin. În competiție s-au ancorat 17 tineri, iar cel dintâi, în urma desfășurării probelor a fost Adrian Popescu, băiatul cu origini sănătoase dintr-un vechi sat românesc, unde cu generații în urmă, avusese înaintași ce slujiseră la bisericile de pe aici. Vestea s-a propagat destul de repede, prin mijloacele de informare ale vremii până-n satele copilăriei, acolo unde acesta învățase cei mai mulți ani de școală primară, ajungând până spre ulițele mai 'depărtate, acolo unde cândva crescuseră și părinții ori bunicii săi. Și era o veste dintr-alea, dintre cele mai bune care aveau să ajungă la urechile celor ce-l știau ori îi știau mai bine familia, constând în faptul că un copil și dintr-ai lor reușise să fie cel dintâi, acolo la Severin, la școala de învățători!

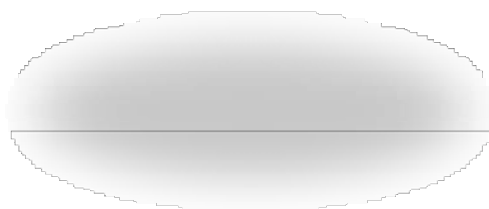
Pe parcursul studiilor, tânărul elev se remarcă în mai multe rânduri, confirmând poziția ocupată la admitere și așteptările tuturor, celor ce-l cunoșteau. Încă din primul an de studii la Școala Normală se înscrie și participă în capitală la un concurs dedicat tinerilor din toată România, care se întindea până la Nistru și cuprindea atât întreaga Bucovină, cât și toată Transilvania, Banatul (numit azi românesc) și Dobrogea cu Cadrilater cu tot. La finalul concursului tinerilor români, Adrian Popescu primește mențiune și este încurajat să-și continue activitățile și să sprijine la rândul-i tinerii din partea locurilor natale, încurajând știința de carte și creația artistică.

De asemenea, de la Crucea Roșie² de peste ocean, mai exact din Statele Unite ale Americii, elevul Popescu Adrian este sprijinit cu alte burse pe parcursul studiilor în cadrul *Normalei* de la Turnu Severin. Imediat după absolvire, dobândind profesia de Învățător, se îndepărtează de meleagurile copilăriei și tinereții și merge pentru a-i învăța și pe alții, merge spre a lucra cu copiii, așa cum și

² Despre Crucea Roșie din România „Crucea Roșie este un așezământ ce s`a născut din nevoile și suferințele războiului. Fără să aibă puterea de a înlătura aceste nevoi și suferințe, pentru că ele sunt oarecum firești CruceaRoșie poate totuși să le facă cât mai puțin simțite, ... Crucea Roșie nu are în vedere numai pe luptătorii de pe front, ci și cealaltă mare armată din spatele frontului, cei rămași acasă, populația civilă cum i se zice și în seama căreia cade grija bunei întrețineri a luptătorilor” Societatea Națională de Cruce Roșie a României – CALENDAR pe anul 1939, București, 1939, pag.8.

alții făcuseră cu el, cu ani în urmă, în județul de la nord de munții Gorjului și ai Mehedințiului, mai exact în județul Hunedoara, la școala din satul Căzănești, la *doi pași* de limita administrativă cu Aradul. Deși planurile erau de viitor, iar venirea și integrarea tânărului învățător oltean în sat reprezentau fapte reale, deși perspectivele continuării activității acolo în mijlocul Ardealului păreau realiste, vârsta și datoria față de țară, așa cum stăteau lucrurile odinioară, îl chemau pe învățătorul cel nou din Căzănești la armată, stagiul militar având caracter obligatoriu. Poate că nu mai era ca pe vremea, în care învățătorul lui Creangă, *Bădița Vasile* era luat și dus la oaste cu arcanu', însă desprinderea dintre copiii de la școală și dintre săteni, care deja-l considerau ca fiu al satului de când lumea, nu putea fi decât emoționantă și plină de regrete. Astfel, parte a anilor 1925 și 1926 sunt petrecuți în armată la București, unde la absolvire, îmbinând milităria cu școala, obține gradul de sublocotenent și este trecut în rezervă, urmând a-și continua activitățile în civilie și în școală, aceasta devenindu-i a doua casă pe parcursul vieții, ba poate chiar cea dintâi, având în vedere evenimentele postbelice ce au urmat, așa cum vedea-vom în continuare. Toate preocupările sale, fie că a fost vorba de activitate didactică exclusivă, fie că a fost vorba de activitate culturală sau de creație ori de cercetare chiar și arheologică au avut un numitor comun, iar numitorul comun al unei vieți de om a fost ceea ce unii au numit-o *Cetatea cărții* – școala!

După armată, așadar se întoarce în partea locurilor natale și pentru un an de zile, devine învățător la Școala satului Valea-Rea, din comuna Văgiulești, pentru ca din 1927 să își înceapă munca la Școala primară din (pe atunci) comuna Covrigi, în calitate de învățător. Începea astfel lungul drum al unei cariere pe care avea să o urmeze, într-acest loc mulți ani, aproape jumătate de secol, până către finele activității didactice.

Slt. Adrian Em. Popescu
Iunie 1940

Parcurge în decursul anilor toate etapele perfecționării didactice prin obținerea tuturor gradelor specifice învățământului preuniversitar, în acord cu normativismul vremurilor, după cum urmează. Definitivarea (Definitivatul) în învățământ este obținut în anul 1930. Tânărul învățător promovează acest grad didactic cu media 9,16 fiind cel dintâi clasat pe anul respectiv din județul Mehedinți. Apoi în anul 1938 obține și gradul didactic al II-lea. Media promovării este 8,87, iar poziția rămâne aceeași – întâiul loc pe județul Mehedinți, pe respectivul an. Parcurgerea treptelor de pregătire și perfecționare continuă cu gradul didactic I, obținut în anul 1941, învățătorul Adrian Popescu de la Școala din Covrigi obținând calificativul – Foarte bine. Imediat după război, perioadă în care fusese mobilizat și avusese parte de una dintre cele mai dure lovituri ale vieții (pierderea soției), obține Gradul Superior în învățământ, tot cu calificativul *foarte bine* și gradație de merit, pentru activitatea desfășurată în cele două decenii de

înfrățire cu școala și problemele acesteia. Nu cu mult timp anterior încetării activității didactice, în mod definitiv, bătrânului învățător i se decerna Meritul de Învățător Evidențiat. Dar până la acest moment mai sunt multe aspecte de relatat.

Din anul 1928 devine directorul Școlii comunei Covrigi. Încă de la început, concepe un proiect ce părea irealizabil, edificarea a două localuri sau corpuri de școală, anticipând nu doar necesitățile următorilor zeci de ani din punct de vedere material, pentru unitatea de învățământ dar și intrarea în rândul școlilor, ce dispuneau de clădiri propice desfășurării activității de educare a copiilor.

Până la a trece efectiv la realizarea celor propuse, în anul 1933 avea a se căsători, tot cu o învățătoare născută în comuna în care și el își desfășura activitatea și anume, cu Ioana Mițulescu care la rândul ei a activat în cadrul Școlii din Covrigi, încă un pic peste un deceniu. Împreună au avut doi copii!

În primii ani, de la preluarea conducerii școlii, conștient fiind de noile realități demografice și de tendința câtor mai multe familii din zonă de a-și trimite efectiv copiii la școală, încearcă să convingă atât autoritățile locale, cât și pe cele superioare celor comunale și totodată beneficiind și de aportul consătenilor impulsionează inițiativa de ridicare a unui nou local pentru școală. A fost un succes mare la vremea, ca într-o comună îndepărtată de centrul județului, în timpurile, în care țara și de fapt omenirea intra în cel mai mare război, aici în satul Covrigi se sfințea noua clădire a școlii din localitate. Evenimentul remarcabil pentru viața culturală a zonei s-a desfășurat în anul 1940.

Famiiliile din zonă au susținut mult ridicarea clădirii noii școli, mai ales că Învățătorul Adrian Popescu avusese grijă să-i coopteze pe părinți în tot felul de dezbateri privind problemele școlii dar și aspecte privind educația și evoluția copiilor. Astfel, convinge o serie întreagă de familii din comună, ca după încheierea cursurilor școlii primare (doar acestea erau obligatorii în perioada interbelică) să nu-și țină copiii acasă și chiar dacă nu va fi ușor, atât din punct de vedere material, cât și datorită lipsei din gospodărie a prezenței și implicit a aportului la muncă a celor mici, să facă tot ceea ce pot și să-i trimită în continuare la studii, pe diverse domenii în acord cu pregătirea și înclinația către un domeniu al celor mici dar și cu posibilitățile concrete ale părinților acestora. Nu puțini aveau a aprecia aceste îndemnuri peste ani, chiar dacă parte a opiniei publice sătești se dovedea reticentă în privința aspectelor pozitive ale efectuării (absolvirii) de școli îndepărtate și costisitoare, în locul rămânerii în sat.

Aproximativ în aceeași perioadă încep planurile, concretizate ulterior peste ani, prin proiecte îndeplinite, de construire a încă două biserici. Învățătorul a fost printre cei ce au luat mereu inițiativa și chiar dacă la un moment nici el nu mai spera, ceea ce era dat a fi înălțat, ca locaș de rugăciune avea să devină realitate în viața comunității locale. Pe lângă bisericile ridicate de la temelie, a dovedit mereu insistență, uneori poate agasantă pentru restaurarea mănăstirii și a unei biserici dintr-un sat învecinat. Și aceste eforturi au dat roade, astfel Mănăstirea din Centru a fost refăcută, iar Biserica din satul Hobița a avut aceeași soartă, din fericire pozitivă, iar efectele n-au încetat a se arăta, cea din urmă dobândind statut de monument istoric, în cea de-a doua jumătate a secolului trecut.

Odată început războiul însă, mobilizarea a sunat și pentru învățătorul Școlii din Covrigi. Când armele iau locul păcii, nimic parcă nu mai contează. Nu mai este nevoie de școală, de muncile agricole, de creșterea copiilor, de familie și de multe altele. Totul se rezumă, la numărul morților, iar cei ce îi întrec pe ceilalți în a ucide mai mulți semeni vor avea câștig de cauză. Vorba lui Tesla, care înțelesese, explicase și aplicase atâtea principii ce stau la baza energiei dar care nu înțelegea, de ce oamenii sunt dispuși să cheltuiască milioane și milioane, pentru a face arme și a se omorî între ei, când pacea ar fi gratis și la îndemâna oricui.

În anii de război, familia învățătorului are parte de o teribilă lovitură. Dacă soțul aflat pe front reușește și supraviețuiește, întorcându-se acasă la sfârșitul conflagrației, soția sa Ioana³, având în vedere și deficiențele sistemului medical din pricina războiului, decedează în anul 1944. Din păcate, nimic nu mai putea schimba starea lucrurilor și viața după război nu avea să mai fie niciodată ca înainte. O minimă consolare trebuie să fi fost avansarea pe front a învățătorului de la Covrigi, la gradul militar de locotenent.

Familia Învățătorului
Tinca-Simina, Dan, (copii) Ioana și Adrian (părinții)

³ Ioana Popescu (născută Mățulescu) și-a început activitatea undeva în Ardeal, iar în locul unde a fost găzduită fusese un focar de tuberculoză. Vine apoi în Gorj și se tratează și pare-se că a învins boala. În anii războiului, soțul Adrian este mobilizat pe front, iar soția rămâne acasă cu cei doi copii minori, cu toată gospodăria și muncile câmpului. În urma efortului depus, boala recidivează și se transformă în pneumonie galopantă. Este dusă la Spitalul din Severin, însă cum acesta era plin cu răniți, nu poate fi oprită în incintă, însă merge la casa unui învățător unde este găzduită și tratată de un medic. În lipsa unei medicații adecvate (lipsa penicilinei), peste o săptămână, Ioana decedează. Este înmormântată la Mănăstirea din Covrigi, unde soțu-i ridică o superbă troiță și plantează alături un mesteacăn și un tei

Din păcate, în anii ce au urmat războiului, pe lângă marea pierdere suferită au apărut și alte necazuri, pricinuite de noul context socio-politic. Mai întâi, faptul că deținuse funcție de conducere în școală, în perioada interbelică nu era bine privit de către noii decidenți, fapt pe care familia a început să-l resimtă destul de repede. Mai mult decât atât, odată cu trecerea la operațiunile de naționalizare și întovărășire forțată, căreia i se spunea în *epocă de bună voie și prin convingere*, învățătorul Popescu nu-și vede de treabă, știind că oricum nu-i bine văzut de noul sistem și le explică oamenilor, care-i cereau sfatul și nu erau puțini, despre urmările preconizatei colectivizări și despre efectele negative asupra gospodăriilor particulare ale fiecăruia. Sfaturile, evident sincere și prietenești, au ajuns și la urechea mai marilor vremii, iar finalitatea a fost una previzibilă. În luna, în care copiii se pregăteau și începeau școala pentru noul an școlar (1952-1953), Învățătorul Adrian Popescu de la Covrigi este arestat din motive politice, evident altfel denumite de către Statul de drept al vremii și eliberat după mai bine de un de detenție. Odată cu decizia arestării sale, ca și cum nu era suficient de cele ce avusese parte ca luptător pe front și tragedia din familie, autoritățile decid și confiscarea întregii averi, urmând a i se lăsa doar casa în care locuia și curtea acesteia.

După revenirea de la închisoare, după alte perioade lungi de căutări este reprimat în activitate, pe care o continuă tot la școala din comună, așa cum făcuse și înainte, până în anul 1975, când deși pensionat, desfășurase încă activități didactice și culturale, dintre acestea din urmă, așa cum vedea-vom mai departe. Nu înainte de ieșirea la pensie, reușește alături de întreg colectivul, fiind din nou implicat decizional în activitatea Școlii din Covrigi să extindă corpul școlar, cu încă un spațiu, de dimensiuni aproximativ egale, cu cel existent, pentru elevii de gimnaziu. Poate că fără inițiativa sa interbelică, aceea de ridicare a unei clădiri noi dedicate școlii, noile autorități nici n-ar mai fi decis vreo extindere și cine știe dacă nu cumva, școala ar fi urmat a fi mutată într-alt sat învecinat!

Peste ani, datorită legăturilor pe care le menținea cu foștii elevi, unii dintre ei rămași pe meleaguri natale, alții plecați departe către ale patru zări, hotărăște să permanentizeze conexiunea absolvenților cu școala. Astfel pune bazele înființării „Asociației absolvenților Școlii primare de 7 clase”, în care cu sau fără adeziune se regăsesc peste ani și ani, cei ce au absolvit școala în comună și totodată pe lângă motivele firești de revenire acasă se adaugă și acelea de a sprijini diverse alte activități culturale desfășurate la nivelul comunității locale. Din considerente, pe care cei implicați în fenomenul sportiv de gen le înțeleg cu ușurință, Învățătorul de la Covrigi a pus bazele „Asociației vânătorilor din Covrigi” pentru ca într-un cadru legal și organizat, amatorii acestui gen de activitate să se regăsească și să reunească pentru a depăna povești vânătoarești. A mai inițiat de asemenea Șezătoare săptămânală, cu deschidere spre cei cu vocație ori din simplă curiozitate către disciplinele umaniste dar și Cenaclul literar *Jilțurile*, o adevărată oază de cultură, pentru iubitorii de literatură și poezie din comuna Covrigi ori din preajma acesteia, așa cum rezultă din denumirea aleasă.

Cum fusese pion principal în inițierea și apoi în sprijinirea și derularea lucrărilor la construcția școlii și apoi a extinderii acesteia, venise vremea să-și canalizeze din nou preocupările către cea de-a doua casă a sa și anume școala din localitate. Astfel inițiază și reușește a duce la bun sfârșit realizarea unei cantine școlare, acolo la Covrigi, fapt pe care nu-l aveau alte comune cu mari pretenții ori chiar localități urbane. Iar la cantina școlii ajungeau zilnic peste 20 de copii care serveau masa. Aș adăuga că exemplul său din urmă cu zeci de ani, abia acum prinde contur la nivel general în învățământul românesc, numărul unităților de învățământ ce oferă posibilitatea servirii mesei pentru elevi fiind azi în creștere. Unei școli, indiferent cât de dotată ar fi și cum ar domni spiritul dintre zidurile acesteia, nu i-ar sta bine, nu ar fi întregită, până când o Cetate a cărților nu apărea prin preajmă. Mănat tot de aceleași scopuri specifice vieții culturale, învățătorul Adrian Popescu i-a inițiativa înființării Bibliotecii Bibicescu, cea care ajunge destul de repede să adune aproape 1000 de volume, cărți dedicate oricui din sat, spre lectură, cunoaștere și destindere.

Dacă pentru toate acestea și alte inițiative ale sale găsisese sprijin în rândul sătenilor ori al mai marilor locurilor, pentru ideea care-l măcina de ceva vreme și anume aceea de a da satului și un muzeu, părea că nu va avea sorți de izbândă. *Și muzeu mai vrei să facem tovarășe Adriane..* părea că i-ar spune fără să grăiască unii și alții dintr-ai cu ceva putere pe la centrul comunal, considerând aceștia că și așa domeniul educativ-cultural șade destul de bine, prin comparație cu ceea ce-i pe la alte comunități, unde aveau cunoștință despre stadiul edificiilor ori al altor aspecte legate de învățământ. Văzând că lucrurile se mișcă cu viteză redusă, ba chiar bat pasul pe loc, decide să rezolve singur problema, așa cum făcuse și-n alte rânduri în viață, constatând că doar pe sine se poate baza. Iar dacă, îi scăpase de la confiscare casa și bătaura, își zice că i-ar fi de ajuns să locuiască și să găzduiască într-însa un

muzeu al satului. Așa reușește să-și amenajeze o parte din încăperi, cu destinație muzeală spre uimirea și plăcuta surprindere a multora dintre cei ce i-au trecut pragul. Prin sat, unii nici nu înțelegeau ce rost își avea muzeul, care-i ocupa bună parte din casă, fiindcă oricum nu-i aducea vreun beneficiu, însă nici că se arăta preocupat să-i lămurească de cele două laturi ale umanității, dincolo de cea materială, pe care pare că o știm cu toții și ne îngrijim de ea, atât de intens, ar mai fi aceea spirituală, pe care abia dacă o mai resimțim și poate și asta se întâmplă în anumite concursuri de împrejurări, generate tot de alți semeni.

În acest sens, învățătorul preciza către o publicație culturală postbelică printre altele: „Subsemnatul Adrian Em. Popescu din satul Covrigi ... una din preocupările vieții mele a fost și aceea de a înfiripa un muzeu pentru școală și sat, întrucât am fost conștient că muzeul este oglinda multilaterală a trecutului, din care prezentul poate trage învățături pentru viitor. ...Ca urmare, mai târziu, am reluat munca aceasta, adunând obiecte, pe unele chiar plătindu-le, dorind să las un muzeu satului Covrigi, în care mi-am petrecut anii vieții, valorificându-mi puterile așa cum m-au ajutat mediul și împrejurările”⁴

În perioada interbelică, a fost o vreme în care, în multe comune s-a luat inițiativa ridicării unor monumente de pomenire a eroilor din Războiul cel Mare (Primul Război Mondial), inițiativă finalizată cu succes în multe comune. Învățătorul Adrian Popescu, împreună cu apropiații din comună, constituie un Comitet de inițiativă spre a-i evoca pe aceia care au realizat linia de rezistență, acolo în părțile Jilțurilor în iarna grea dintre 1916-1917 și primăvara ce a urmat și nu numai. Învățătorul deținea date exacte privind eroii din comună, locul unde aceștia luptaseră ori decedaseră, iar indiciile sale duceau și spre amintirea eroilor din Războiul Balcanic ori chiar de la Războiul de Independență.

Inițiativa a fost reluată și peste ani. Indiferent de ce avea a se realiza la un moment dat, indiferent cât ar fi durat până la înălțarea monumentului, ceea ce ținea strict de preocupările sale era deja făcut cu minuțiozitate. Învățătorul întocmise evidențe clare și stabilise statistici exacte cu eroii locului, cu aceia ce au plecat la luptă și nu s-au mai întors vreodată acasă. Ei bine, aceste date sunt cu atât mai prețioase în timp, fiindcă memoria orală și preocupările oamenilor nu de puține ori îi fac uitați. Iar dacă tot îi an cu mare semnificație în Istoria românilor, însemnările făcute de Adrian Popescu indică nu doar eroii de acum un secol și pe cât posibil chiar și locul ori alte aspecte și însemnări unice, privind locația ori contextul încetării lor din viață.

---

⁴ Micu Olga – Muzee sătești gorjene. Un viitor pentru trecutul nostru (Declarație Adrian Popescu), în Revista Îndrumătorul Cultural, anul XXVIII, nr.10/ octombrie 1975,p.43

Întâlnirea din 1984 a promoțiilor de învățători ai Școlii Normale din Drobeta Turnu Severin.

Întâlnirea avea loc periodic acasă la câte unul dintre absolvenți. Această ediție a fost organizată la Casa Învățătorului Adrian Popescu. Și-a întâmpinat colegii și alți oaspeți și cu câte un covrig (așa cum se vede în foto), ca simbol al denumirii satului gazdă. În centrul imaginii, în picioare: de la stânga la dreapta privitorului:

Gheorghe Dumitrescu-Bistrița (Întemeietor al Revistei Izvorășul și absolvent al Școlii normale cu câțiva ani anterior învățătorului gazdă) și Învățătorul Adrian Em. Popescu.

Apoi, de-a lungul anilor activitatea dedicată școlii și culturii în general a continuat, în dauna celor pe care destinul i le rezervase: pierderea timpurie a soției și închisoare din motive exclusiv politice, conjugată cu confiscarea averii, aproape în totalitate. Poate necazurile și nedreptățile l-au determinat și ambiționat să facă ceva spre a lăsa prin a noastră lume o urmă a trecerii sale.

Deși i se luaseră terenurile deținute de familie, care practic erau moștenite, nu ezită a iniția ridicarea în comună a unui edificiu destinat activității culturale. Astfel, pe terenul din partea centrală a localității, care-i fusese confiscat și care de pe acum aparținea statului, a inițiat, spre surprinderea localnicilor și nu doar a lor, care știau situația de fapt a locului, ridicarea unui Cămin cultural, cu o serie de ateliere necesare, bibliotecă, sală cinema ori pentru alte activități. După Revoluția din decembrie 1989, după ce urmașii învățătorului din Covrigi au redobândit proprietatea respectivului teren, parcă în acord cu inițiativele și capacitatea poate de neînțeles de mare de a ierta a învățătorului, au decis să doneze respectivul teren, spre a i se păstra destinația culturală, așa cum aceasta a fost zămislită inclusiv din inițiativa lui Adrian Popescu – învățătorul, precum am specificat.

Însă, poate că activități din domeniul cultural, social ori sportiv în cea de-a doua jumătate a secolului trecut s-au realizat și pe alte meleaguri, cu alți inițiatori ori susținători, așa că învățătorul își propusese să facă ceva, ca numele localității sale, unde a lucrat și a trăit să ajungă într-un cerc strâns, al localităților ce au furnizat în timp unicate. Nu știu câte vestigii au ajuns la muzeele naționale din zona Jilțurilor și nu știu nici de ce natură ar fi acelea, dac-or exista, însă atunci când precizăm că un os de mamut a fost descoperit de către Învățător cu mica lui echipă locală de cercetași și a fost dat (donat) Muzeului „Antipa” din capitala țării, înțelegem că dascălul din Covrigi bifase încă un obiectiv major, generat dintr-un amestec ciudat și fascinant de pasiune pentru arheologie, cunoaștere și ambiție, toate dublate de un spirit altruist. Nu am idee, dacă între timp s-a testat vechimea descoperirii sale, însă aceste mamifere mari și greoaie au dispărut din Europa odată cu ultima glaciațiune (cca.10.000 ani în urmă)!

Învățătorul Adrian Em. Popescu

La un moment dat, reprezentanți ai facultății de istorie din capitală au venit în zona natală a învățătorului spre a efectua câteva cercetări la un obiectiv arheologic – Cetatea de la Ohaba. Bineînțeles că din partea locului, cel ce și-a dat concursul, împreună cu un grup de elevi a fost, cel ce efectua cercetări istorice pe plan local,

deja de multă vreme. Învățătorul Adrian Popescu s-a declarat foarte mulțumit de ajutorul pe care a putut să-l ofere, alături de elevii săi și acest gen de activitate constituia pentru el, nu o sarcină ce trebuia îndeplinită, nu o muncă în plus, ci totul venea dintr-o sete de cunoaștere, care i-a marcat întreaga carieră și care uneori i-a adus și critici ori desconsiderații, mulți fiind cei ce nu puteau înțelege cum e posibil să te implici în atâtea activități, cum e să aloci atâta timp, fără vreun beneficiu de ordin material! Pentru el însă nu conta decât ceea ce făcea și ceea ce rezulta în viața școlii și a comunității, preocupările care-i ocupau aproape tot timpul: școala și acțiunile sociale.

După ce-și încheia activitatea de la școală sau de pe teren, acolo unde mergea pentru diverse cercetări arheologice (una din marile sale pasiuni), începea un nou tip de activitate. Învățătorul Adrian Popescu de la Covrigi a publicat o serie întreagă de articole din vaste domenii acoperind: arheologia, cultura, educația, folclorul, istoria și altele așa încât contemporanii de prin alte locuri aveau a afla nu doar de satul și comuna sa, cât și de ceea ce-i plăcea a rosti cu mândrie Tara Jilțurilor.

Drept dovadă a preocupărilor publiciste și de expunere a cercetărilor științifice efectuate, iată care sunt publicațiile sau cel puțin o parte dintre acestea, indicând aici reviste cu care a colaborat pe parcursul vieții și cărora le-a furnizat articole în vederea publicării lor: Albina, Anuarul Muzeului Grigore Antipa, Asociația Învățătorilor Mehedinți, Armata noastră, Biserica noastră, Brazda, Columna, Curentul, Datina Mehedințiului, Dreptatea, Familia, Gazeta Învățătorului, Gazeta Transilvaniei, Gorjeanul, Istoria Olteniei, Isvoarașul, Îndrumătorul cultural, Luceafărul, Magazin istoric, Național Nou, Nădejdea, Provincia, Ramuri, Renașterea, Revista de pedagogie, România liberă, România satelor, Școala Mehedințiului, Școala noastră, Știință și tehnică, Vatra, Vremea nouă.

În următoarele rânduri am ales să reproduc câteva fraze dintr-un material publicat de către Învățătorul Adrian Popescu cu multe zeci de ani în urmă. „Mă aduc aminte dintr`o excursie cu școlarii din V(alea n.a) Rea. Odihneam deasupra de sat. În gura unui ogaș adânc, e o fântână mai la vale de care, părăiașul de scurgere, vuia în cădere de vre-o 3-4 m. Până a nu ne amesteca în vorbă, un copil din cl. IV, se mira către altul: - „Mă, Tudore!... Da Niagara, cum o fi?!” ... Studiul geografiei dă aripi fanteziei copilului și o trimite departe, în ținuturi necunoscute, spre a le apropia minții lui, prin asemănările și deosebirile ce prezintă, față de natura stăpânită de vederile lui. *Miluta Aprilie 1929*”⁵

Din datele strânse de către învățător, alți autori au putut să ofere comunității diverse aspecte despre trecutul locurilor acestea. Astfel, într-o lucrare publicată în 2007, este invocată o statistică a disciplinelor și nu numai, dintr-un catalog de la 1866 al Școlii din Costeni, aflat în posesia învățătorului Popescu⁶. De asemenea

⁵ Popescu Adrian – Geografia în școala primară, în Revista Asociației Învățătorilor Mehedinți, nr.5, Mai 1929, anul II pag.19

⁶ Gămănesci Gheorghe, Arimia Vasile, Rădulea Petre – Școala gorjeană – în contextul dezvoltării învățământului românesc, vol. I, Editura Măiastră, Târgu Jiu, 2007, p.124

---

prin materialele puse la dispoziție de învățător, au fost reconstituite câteva detalii privind Cercurile culturale (33 pe durata unui an școlar) organizate pe la 1923 în zona Jițurilor.⁷

Tot în urma preocupărilor sale au fost tipărite și două cărți, încă din timpul vieții acestuia. Deoarece avusese probleme cu „sistemul” a evitat să scrie lucrări cu caracter social ori istorii de dată recentă sau alte domenii, care ar fi deranjat din nou, ci s-a aplecat asupra altor aspecte ale vieții sale, așa cum am indicat. Cele două cărți cuprind folclor românesc, cules personal din deja de pe acum cunoscuta Țara Jițurilor, reușind să obțină toate cele câte erau necesare spre publicarea lor, volumele fiind intitulate: *Cântece de pe Jițuri*, iar celălalt intitulat sugestiv *Frunză verde*. Au rămas în faza manuscrisului încă două culegeri de folclor autentic de pe aceleași locuri de la hotarul gorjenesc cu cel mehedințean, lucrări care estimez și îmi doresc ca într-o bună zi să fie publicate.

În anul 1989, la mijlocul verii, cu trei zile după Sfântul Ilie, Învățătorul Adrian Popescu avea a ajunge acolo unde soția sa, în vreme de război plecase cu aproape o jumătate de veac în urmă, fiind înmormântat lângă aceasta, la biserica din sat, unde se află monumentul pe care i-l ridicase și teiul pe care-l sădise cu zeci de ani în urmă și care se înălțase către cer.

P.S. Personal, cu ani în urmă, am avut ocazia să citesc cărțile publicate de către Alexandru Ștefulescu, privind Gorjul și trecutul acestuia, pe care Învățătorul Adrian Popescu le-a procurat în anii tinereții sale și le-a păstrat peste vremuri, lăsându-le moștenire urmașilor săi. Îmi amintesc faptul că una din lucrări nu avea coperta conservată în bune condiții și pentru a o proteja, îi aplicase acesteia un înveliș cartonat exterior, pe care scrisese „A se păstra cu mare grijă”. Cât despre locul de veci al tinerei sale soții, încă din deceniul al V-lea al secolului trecut a ridicat un adevărat monument la căpătâiul acesteia, adăugând un text voluminos și emoționant. Mai mult de atât, a plantat un arbore, ce în urmă cu câțiva ani împlinise șapte decenii de la data sădirii sale!

---

⁷ Gămăneci Gheorghe, Arimia Vasile, Rădulea Petre – Școala gorjeană – în contextul dezvoltării învățământului românesc, vol. II, Editura Măiastră, Târgu Jiu, 2007, p.228-229